

Handläggare
Albin Ring
Telefon: 08-508 289 28

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2022-05-17, p. 8

Anvisningar för nedgrävning av döda sällskapsdjur

Förvaltningens förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fastställer förvaltningens förslag till anvisningar för nedgrävning av döda sällskapsdjur enligt detta tjänsteutlåtande.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Monika Gerdhem
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har antagit nya avfallsföreskrifter för Stockholms stad (KFS 2022:06). Av 52 § framgår att nedgrävning av döda sällskapsdjur får ske på den egna fastigheten enligt miljö- och hälsoskyddsnämndens anvisningar. Eftersom det inte finns några anvisningar fastställda av nämnden har förvaltningen tagit fram följande förslag till anvisningar:

- Ett djur som misstänks bära på en sjukdom eller ett smittämne som klassas som en zoonos eller epizootisk sjukdom (till exempel mul- och klövsjuka, svinpest eller scrapie) får inte grävas ner. Kontakta istället veterinär.
- Nedgrävning får endast ske på egna fastigheten.
- Nedgrävning får inte ske inom skyddsområde för dricksvattentäkt.
- Avstånd till vattenförande dike eller vattendrag ska vara minst 50 m. Platsen ska väljas så att det inte finns risk för förorening av vattendrag, sjö eller hav.
- Nedgrävning ska ske på ett sådant sätt att andra djur hindras från att komma åt djurkroppen. Det innebär att graven ska vara minst 1,5 meter djup och att andra skyddsåtgärder, som exempelvis att lägga stenar i gropen, ska vidtas vid behov.

- Fordon, arbetsredskap och behållare m.m. som kommit i direkt eller indirekt kontakt med djurkroppen måste rengöras och desinficeras noggrant.
- Den som ansvarar för nedgrävningen ska föra register över mängd och arter av djur som grävts ned, samt datum och plats för nedgrävningen. Uppgifterna i registret ska sparas i minst två år.

Bakgrund

Döda sällskapsdjur omfattas av definitionen av animaliska biprodukter enligt förordning (EU) 1069/2009 om animaliska biprodukter¹. EU-lagstiftning reglerar bl.a. hur animaliska biprodukter som t.ex. döda djur och slaktbiprodukter ska bortskaffas. I enlighet med denna ska animaliska biprodukter i de allra flesta fall samlas in för att gå vidare till en godkänd eller registrerad anläggning. Enligt artikel 19 i förordningen kan dock i vissa fall nedgrävning tillåtas under särskilda villkor.

Jordbruksverket är behörig myndighet att meddela föreskrifter och fatta de beslut om nedgrävning som behövs som komplettering till EU-bestämmelserna. Av 2 kap. 23 § första stycket a.

Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur, framgår att kropp av sällskapsdjur och hästdjur får grävas ned. Utöver de krav som framgår av EU-lagstiftningen ska nedgrävningen enligt 2 kap, 27 § SJVFS 2006:84 ske enligt kommunens anvisningar. Anvisningarna syftar till att säkerställa att nedgrävning kan ske utan risk för människors hälsa och miljön och kan bland annat handla om avstånd till bostadshus, allmän- och framtida bebyggelse samt markförhållanden då det kan finnas risk för förorening av vattentäkt, vattendrag eller grundvatten.²

Kommunfullmäktige i Stockholms stad har den 21 februari 2022, § 31, beslutat om nya föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun (KFS 2022:06). Av 50-51 §§ föreskrifterna följer att döda sällskapsdjur inte får lämnas i behållaren för restavfall utan ska lämnas till veterinär eller till avfallsanläggning som har rätt att ta emot dessa. Enligt 52 § får dock nedgrävning av mindre sällskapsdjur ske på den egna fastigheten enligt miljö- och hälsoskyddsnämndens anvisningar.

---

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter).

² Jordbruksverkets information Nedgrävning av döda djur, slaktbiprodukter och biprodukter från biodling, 2015-01-30, s. 7.

Ärendets beredning

Ärendet har skrivits fram av förvaltningsjurist Albin Ring i samråd med avdelningarna Hälsoskydd och Miljöanalys.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Bestämmelsen i stadens avfallsföreskrifter om att nedgrävning av mindre sällskapsdjur får ske på den egna fastigheten enligt miljö- och hälsoskyddsnämndens anvisningar är ny. Det finns därför inte några anvisningar fastställda av nämnden sedan tidigare.

Förvaltningen har vid framtagandet av förslaget till anvisningarna utgått från de villkor för nedgrävning av djurkadaver som följer av EU-lagstiftning och Jordbruksverkets föreskrifter samt kompletterat dessa med de försiktighetsmått, som enligt förvaltningens bedömning, behövs för att undvika risk för förorening av vattenförekomster och dricksvattentäkter.

Zoonoser och epizootiska sjukdomar

Djur som bär på sjukdomar eller smittoämnen som kan spridas naturligt från djur till människa (*zoonoser*) eller som bär på sjukdomar eller smittoämnen som kan orsaka allmänfarliga sjukdomar (*epizootiska sjukdomar*) omfattas av särskild lagstiftning³ som bland annat innehåller regler om anmälningsplikt och bortskaffande av smittade djur. Döda sällskapsdjur som misstänks bära på en sådan sjukdom eller ett sådant smittoämne som omfattas av denna lagstiftning får följaktligen inte grävas ner på den egna fastigheten utan ska istället anmälas till veterinär enligt gällande bestämmelser.

Villkor för nedgrävning enligt tillämplig EU-lagstiftning

Av artikel 21 förordning (EU) 1069/2009 framgår att djurkadaver ska bortskaffas utan onödigt dröjsmål. Enligt 2 kap. 2 § SJVFS 2006:84 ska materialet under väntetiden förvaras på ett sådant sätt att det inte är åtkomligt för vilda djur eller så att det på annat sätt kan utgöra en smittrisk.

Förordning (EU) 1069/2009 kompletteras av Kommissionens genomförandeförordning (EU) 142/2011⁴.

---

³ Se zoonoslagen (1999:658) respektive epizootilagen (1999:657).

⁴ KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 142/2011 av den 25 februari 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen

I kapitel III avsnitt 1 punkt 4 i bilaga VI till genomförandeförordningen anges följande krav på transporten av det döda djuret till nedgrävningsplatsen:

- a) De animaliska biprodukterna transporteras i säkra, läckagefria behållare eller fordon.
- b) Lastning och lossning av de animaliska biprodukterna övervakas i tillämpliga fall av den behöriga myndigheten.
- c) Fordonets hjul desinficeras när det lämnar ursprungsplatsen.
- d) Behållare och fordon som används för transport av animaliska biprodukter rengörs och desinficeras noggrant efter det att de animaliska biprodukterna lossats.
- e) Lämplig eskort av fordonen samt läckagetestning och dubbel täckning tillhandahålls i tillämpliga fall.

Av kapitel III avsnitt 1 punkt 3 i bilaga VI till genomförandeförordningen framgår vidare att nedgrävning av animaliska biprodukter ska ske på ett sådant sätt att köttätande eller allätande djur inte får tillgång till dem, och på en godkänd deponi eller en annan plats utan att människors hälsa hotas och med användning av processer eller metoder som inte skadar miljön, i synnerhet sådana som skulle kunna medföra risker för vatten, luft, jord eller växter och djur eller genom buller eller lukt

I Jordbruksverkets information om nedgrävning av döda djur preciseras detta genom att det som generell rekommendation brukar anges att den grop som grävs bör vara så djup att djurkroppen kan täckas med minst 1,5 meter jord. Det är dock svårt att ange ett specifikt djup, utan detta måste bedömas från fall till fall. Om det finns rovdjur i området kan det krävas större djup och ibland vara att vidta ytterligare åtgärder för att försvåra för vilda djur att komma åt graven, exempelvis att lägga ner stenar i gropen. För att undvika problem med efterföljande sanering av nedgrävningsplatsen bör jorden grävas upp och läggas på ena sidan av graven så att det lätt går att tippa ner materialet utan att förorena den jord som sedan ska användas för täckning. Jord som trots allt förorenats bör skrapas av och läggas djupt ner i graven. Eftersom jorden sjunker ihop efter en tid bör graven, för att undvika risk för vattenansamlingar, täckas så att det bildas en svag ås över denna.⁵

Därutöver framgår av kapitel IV avsnitt 6 i bilaga VIII i genomförandeförordningen att den som ansvarar för nedgrävningen ska föra register över

- a) mängd, kategorier och arter av animaliska biprodukter som grävts ned, samt
- b) datum och plats för nedgrävningen.

Uppgifterna i registret ska sparas i minst två år.

Även om dessa villkor sålunda redan gäller direkt av lagstiftningen anser förvaltningen att de av tydlighets- och serviceskäl bör införlivas i nämndens anvisningar.

Anvisningar för att förhindra förorening av vattentäkt och vattendrag

Döda sällskapsdjur som grävs ner i marken riskerar att förorena stadens vattenförekomster. Det finns därför ett behov av att inte tillåta nedgrävning av döda sällskapsdjur inom skyddsområde för dricksvattentäkt samt i övrigt reglera vilket avstånd som ska hållas till vattenförande dike eller vattendrag. Vidare är även valet av plats av betydelse för risken för förorening av vattenförekomster. Till exempel bör platser som sluttar mot vattendrag eller som riskerar att översvämmas undvikas.

Förvaltningens förslag till anvisningar

Mot bakgrund av ovan redovisade överväganden föreslår förvaltningen att nämnden beslutar om följande anvisningar för nedgrävning av döda sällskapsdjur inom Stockholms stad:

- Ett djur som misstänks bära på en sjukdom eller ett smittämne som klassas som en zoonos eller epizootisk sjukdom (till exempel mul- och klövsjuka, svinpest eller scrapie) får inte grävas ner. Kontakta istället veterinär.
- Nedgrävning får endast ske på egna fastigheten.
- Nedgrävning får inte ske inom skyddsområde för dricksvattentäkt.
- Avstånd till vattenförande dike eller vattendrag ska vara minst 50 m. Platsen ska väljas så att det inte finns risk för förorening av vattendrag, sjö eller hav.
- Nedgrävning ska ske på ett sådant sätt att andra djur hindras från att komma åt djurkroppen. Det innebär att graven ska vara minst 1,5 meter djup och att andra skyddsåtgärder, som exempelvis att lägga stenar i gropen, ska vidtas vid behov.
- Fordon, arbetsredskap och behållare m.m. som kommit i direkt eller indirekt kontakt med djurkroppen måste rengöras och desinficeras noggrant.
- Den som ansvarar för nedgrävningen ska föra register över mängd och arter av djur som grävts ned, samt datum och plats för nedgrävningen. Uppgifterna i registret ska sparas i minst två år.